

XXIII.

Staza i žrtva

U prethodnomu poglavlju govorili smo da nakon krštenja vatrom valja prihvatiti Sveti Gral i napuniti ga žrtvom. Tu se radi o posve novomu žrtvovanju, velikomu samožrtvovanju čovjeka oslobođenoga prirode smrti.

Tada slijedi Tatov vapaj iz srca: *Oče, i ja želim iskusiti uranjanje u božansku posudu za miješanje*. Ako ste učenik Duhovne škole, to je jamačno i vaša čežnja. Zašto biste inače prihvatili učeništvo?

Hermes na Tatovu molbu odgovara da počne prinostiti žrtvu. Put počinje i završava žrtvom. Žrtva što je Tat mora prinijeti žrtva je prirodnoga jastva, jastva tijela:

Ako najprije ne zamrziš svoje tijelo, sine moj, ne možeš voljeti svoje istinsko sebstvo. Ali ako voliš svoje istinsko sebstvo, imat ćeš duhovnu dušu, a jednom kad stekneš duhovnu dušu, imat ćeš i udio u njezinu živom znanju.

Možda put već slutite pred sobom. Počinje žrtvom odozdo prema gore, a završava žrtvom odozgo prema dolje. Prva je žrtva dijalektičko samožrtvovanje, a druga je nebe-

ska samožrtvovanje. Obje žrtve moguće je prinijeti samo u ljubavi. Samopredaja o kojoj govori Škola misterija svojim učenicima može se provesti samo s neizmjernom ljubavi prema osloboditeljskomu životu. Prati je uvid da je ključ za novi život skriven u vlastitu sebstvu; jer novi je život nagrada za savršeno duševno stanje.

Mnogi smatraju da je gnostički put vrlo zanimljiv i poželjan, jer im prohodani „putovi” nisu donijeli očekivane rezultate niti uklonili stisak prirode smrti. Ali zanimanje i želja ne vode čovjeka ni koraka dalje na putu oslobođenja. Oboje su samo izrazi prirodnoga jastva, tijela, koje se našlo u teškoćama i traži rješenje. Takvi ljudi gledaju na samopredaju, tj. poricanje jastva, kao na najveći jad, najužasniju nesreću i najčudnovatije zbivanje. Biblijske riječi: „Tko želi izgubiti svoj život zbog mene, taj će ga naći” smatraju najčudnijim riječima koje su ikad upućene prirodnorodnomu čovjeku.

Učenici Škole puno pričaju o samopredaji, a riječi poput bezjastvenosti i odumiranja jastva često se koriste u razgovorima. Ali upravo je to najteže što se može tražiti od prirodnorodnoga čovjeka. Ako želite ići gnostičkim putem jednom ćete se suočiti s najtežim. A tu za prirodnorodnoga čovjeka toliko čudnu riječ možete shvatiti samo ljubavlju. Jer ljubav je spremna na žrtvu; ako je dovoljno velika, spremna je na svaku žrtvu mora li tako biti. Tada je žrtva nešto što se podrazumijeva – radi se o „ne moći drukčije” – i ako je takva, uvijek je laka i oslobađa.

Vaše je usmjerenje uvijek određeno ljubavlju. Ono što volite ne zaboravljate ni danju ni noću. Kada mnogi uče-

nici zaborave najjednostavnije smjernice puta – ponekad u najvažnijim trenucima svoga života – zapravo pokazuju da još nemaju ljubavi prema putu ili je nemaju dovoljno i da mogućnost za njen razvoj potiskuju posve pogrešnim shvaćanjem života. Osnovne smjernice Škole pokušavaju slijediti prirodnim jastvom, slušaju i čitaju o zahtjevima puta i žele ih ispuniti prirodnim jastvom.

U njima se, bez iznimke, sakupljaju velike napetosti, koje nastaju potiskivanjem. S vremenom se napetosti moraju „isprazniti” poput oluje. Erupcije prirodnoga jastva, nalik vulkanskim erupcijama, tada zrcale kao kamen tvrdu usmjerenost na jastvo, dokazujući da se u učeniku još nije probudila stvarna ljubav prema putu i da putem pokušava ići svojim jastvom.

Ali pokuša li netko koračati putem svojim prirodnim bićem i biti ozbiljnim učenikom, to nije samopredaja, nego samopotiskivanje, koje se prije ili kasnije osvećuje. Tako čovjek čini čudnovate stvari u svomu životu: u jednomu se trenutku čini da je posve na putu, u drugomu – da uopće nije. Na to upućuje i 18. stih sedme knjige, u kojemu Hermes kaže Tatu: *Nije moguće, sine moj, istodobno prianjati uz tvarne i uz božanske stvari; uz tjelesno i uz netjelesno, uz smrtno i uz besmrtno. Između njih moraš promišljeno izabrati, jer ne može se istodobno prianjati uz obje stvari.*

Kada konačno izaberete, morate prihvatiti i sve posljedice. Obje istovremeno nisu moguće. Stoga je i u Govoru na gori rečeno: „Ne može se služiti Bogu i Mamonu.” Morate izabrati! A tada, *čim izabereš, ono što si odbio oslabi i povećava se snaga izabranoga. Stoga, dakle, dobar izbor poka-*

zuje svoju slavu što čovjek koji je tako izabrao postaje božanskim.

Tada se, međutim, javlja problem, koji tijekom godina tišti mnoge učenike: „Ali kako mogu znati imam li dovoljno ljubavi prema putu? Mogu li znati da me jednoga dana ne će obuzeti gorko razočaranje? Što moram činiti u ovoj ili onoj situaciji, a što moram prestati činiti?”

Hermes na to odgovara: *Dobar izbor dokazuje i svoju privrženost i predanost Bogu.* Tko se u predaji punoj ljubavi spontano daruje Gnozi i putu, stalno će, kao brzinom munje, spoznati način na koji valja koračati putem. Tko na to obraća pozornost, neprestano će primati upute i ni u čemu ne će griješiti ni zakazati.

Nasuprot tomu, loš izbor vodi do čovjekove propasti, a i grijeh je prema Bogu. Kao što se ljudi u povorci kreću sredinom puta i sami, doduše, ne čine ništa, ali ipak ometaju druge u kretanju, tako i ljudi koji su loše izabrali ne čine ništa drugo – kreću se svijetom na isti način, tjerani svojim tjelesnim žudnjama. Stoga su nam, o Tate, darovi koji su od Boga uvijek na raspolaganju i uvijek će to ostati, samo se moramo pobrinuti da to što izlazi iz nas bude u skladu s njima i da pritom ne zaostaje. Jer Bog nije uzrok naših zala, nego mi sami, koji ih pretpostavljamo Dobru.

Čujte Hermesov savjet:

Dobro nije moguće dosegnuti kao da se nalazi na nekom lako dostupnom mjestu. Bezgranično je i bez kraja i nema

početak, makar nam se činilo da Dobro ima svoj početak u Gnozi, u svespoznaji Boga. Gnoza, dakle, nije početak Dobra, nego nam daruje početak onoga što trebamo spoznati Dobrim. Dokučimo onda taj početak i što brže dovršimo svoje putovanje svime što nas čeka;

Zašto što brže? Jer doista je teško napustiti sve što poznamo i imamo da bismo se vratili prastarim i prvim stvarima. Tu nema nikakve iznimke, jer:

Ono što je vidljivo razveseljuje, dok nevidljivo budi nevjericu i sumnju. Obični čovjek zlo dobro poznaje i vidi, Dobro je njegovim očima nevidljivo, nema ni oblik ni obris. Nepromjenjivo je jednako sebi i nejednako je svemu ostalom. Zato je netjelesno nevidljivo tjelesnomu čovjeku. Stoga je ono što je jednako sebi, što je nepromjenjivo, izvrsnije od promjenjivoga; promjenjivo je siromašno u usporedbi s nepromjenjivim.

Ako u srcu osjećate ljubav prema Gnozi, prema putu, ako ste probudili tu ljubav, *dokučimo onda taj početak i što brže dovršimo svoje putovanje svime što nas čeka.*

Kada prihvatite taj recept, morate još posvetiti osobitu pažnju značenju 22. stiha:

Uviđaš li, sine moj, kroz koliko mnogo tjelesnih stanja, demonskih skupina, velova materije i zvjezdanih putanja moramo proći na svomu mukotrpnom uzlazu k Jednom i Jedinom?

Hermes u nekoliko riječi ukazuje na neizmjerni put, koji se otvara pred čovjekom kada se neopozivo okrene svjetlu. Prema uobičajenim ljudskim mjerilima – predodžbama o vremenu i prostoru – put je gotovo beskrajan. U svjetlu Gnoze, u svijesti vječnosti, to je zračeće uzdizanje u stvarnost osloboditeljskoga života. U stalno napredujućoj transfiguraciji, u neprekinutom uzdizanju života u čistoću, svjetlo i božansku moć, pimanderski se čovjek uzdiže iznad materije, očituje se u sve finijim i suptilnijim tijelima. Uzdižući se u veličanstvenost, na putu zvijezda nadvladava sve eonske utjecaje koji su ga trajno držali zarobljenim.

Dug je, neizmjerno je dug put povratka u jedinstvo; proteže se kroz sedam kozmičkih područja do najviše sfere vrućine, uspon je od snage do snage, od veličanstvenosti do veličanstvenosti. To je put života istinski izdignutog iz patnje, u blaženosti obnovljenoga, savršenog sklada s Ocem svega stvorenog, u najvišoj, potpunoj uslužnosti – put istinskoga Božjeg sina, koji u skladu sa svojom pozvanošću radosno i dobrovoljno ispunjava Očevu volju, koristi svekoliku stvaranju i veliča ime svoga Stvoritelja.

Tko ideju razvoja kakvu je Bog namijenio čovjeku prepozna unutar sebe kao budeću živu stvarnost, u svomu će životu s velikom radošću i zahvalnošću ostvarivati osloboditeljske Kristove riječi: „Tko želi izgubiti svoj život zbog mene” (svoj pali život zbog Gnoze) „taj će ga naći” (u Gnozi i s njome naći će uzlaz do jedinstva života).